ANUL LXXIV – 1941 IULIE-AUGUST Nr. 7-8

LUMINATORUL

REVISTĂ BISERICEASCĂ

PARTEA NEOFICIALĂ *)

Cuvîntul Bisericii pentru războiul sfînt

IUBIȚII MEI FII SUFLETEȘTI,

După ce un an de zile, împreună cu voi cu toți, „am stătut și am plîns“ durerea și rușinea adusă neamului și Țării noastre, durerile și suferințele la care dulcea Bucovină și scumpa Basarabie smulse din trupul țării au fost supuse de neamul celor fără de Dumnezeu ; după ce un an de zile am plîns pe copiii rămași pe drumuri, pe femeile batjocorite, pe preoții chinuiți și izgoniți, ogoarele înțelenite, și nimicite, casele părăsite și neîngrijite, bisericile devastate și pîngărite, iată „Domnul Puterilor“ pe Care necontenit — zi și noapte — L-am rugat „ca să nu-și tindă pînă în sfîrșit certarea Sa“, ne-a învrednicit să trăim zilele în care, răsuflînd ușurați de nădejdea marei bucurii ce se apropie, să ne simțim din nou Romîni, urmașii lui Ștefan și Mihaiu, din coapsa Daciei și-a Romei — sentinela răsăriteană a creștinătății și a civilizației.

ROMÎNI ȘI ROMÎNCE,

Țara noastră e în războiu cu neamul celor fără de Dumnezeu. Cu drept cuvînt Conducătorul Țării a numit acest războiu — războiul sfînt — căci în el se urmărește nu numai cauza națională a refacerii unor hotare, ci mai ales doborîrea balaurului, apocaliptic al bolșevismului, care a prefăcut pravoslavnica Rusie în cuibul tuturor fără de legilor, în cuibul tuturor acelora care au declarat războiu chiar lui Dumnezeu, a tuturor acelora cari urmăreau să împrăștie în toată lumea, groaznica lor otravă sufletească.

*) In această parte dăm și cîteva poezii duioase din timpul refugiului, încă nepublicate.

Alături de glorioasa armată germană și de toate națiunile ce și-au dat acum mîna, națiunea și țara noastră trăiesc marea bucurie de a se număra printre ceice alcătuesc oștirea cea sfîntă a lui Dumnezeu, în fruntea căreia luptă în chip nevăzut El însu-și, pentru nimicirea uriciosului dușman. De aceia, în ceasul acesta de grea, dar și de frumoasă, măreață și sfântă cumpănă, cuvîntul meu de părinte duhovnicesc al vostru al tuturora, se îndreaptă cu grijă către fiecare dintre voi, care locuiți pămîntul binecuvîntatei noastre patrii, pămînt plămădit cu sîngele părinților și strămoșilor noștri, pămînt din care nici un bulgăre nu este neamestecat cu sînge de eroi; către voi, toți, care simțiți curgînd în vinele voastre același sînge, care vorbiți aceeași limbă și vă închinați la același altar. Și de mi-ar fi cu putință, aș împărți inima mea în mii de bucățele ca să pun în inima fiecăruia dintre voi cîte o fărîmă și astfel să mă simțiți tot atît de aproape pe cît vă simt eu, cu grija și cu iubirea mea.

IUBIȚII MEI FII,
ROMÎNI ȘI ROMÎNCE
DE PRETUTINDENI!

Cuvîntul meu se îndreaptă către voi toți, ca să vă strig din toată inima: luptați-vă cu vitejie, luptați-vă cu credință, căci voi faceți parte de Oștirea lui Dumnezeu și luptați lupta cea sfîntă.

Prin glasul Conducătorului Țării, Dumnezeu însuși ne cheamă și ne trimite la luptă. Luptați-vă deci toți, Romîni și Romînce căci „cu noi este Dumnezeu". Lupta voastră va aduce nu numai desrobirea fraților noștri, ci, odată cu aceasta, desrobirea milioanelor de ruși, care de douăzeci de ani duc cu cea mai mare greutate, jugul bolșevic. Lupta voastră va aduce biruința crucii.

De aceeia cei ce vă aflați la hotarele Țării, pe uscat, pe apă sau în văzduh, puneți acum pieptul vostru pavăză și făcîndu-vă vrednici de moștenirea strămoșilor duceți cu bărbăție lupta, înfruntînd toate greutățile ei, oricare ar fi jertfa ce vi s-ar cere pentru aceasta.

Cei ce vă aflați la vatră: soții, copii, părinți, luptați și voi! Căci cu toții suntem în război. Nu numai cei depe front, ci și cei dela vatră. După cum cei depe front trebue să fie pururea treji și gata de orice luptă oricît de grea, tot astfel cei dela vatră trebue să fie pururea în luptă.

Împliniți-vă cu mai multă sîrguință fiecare, la locul vostru datoria, munciți mai mult, mai cinstit mai cu tragere de inimă! Postiți și vă rugați lui Dumnezeu pentru neîntîrziata biruință a armelor noastre! Păstrați-vă liniștea și toată nădejdea în strălucita biruință a dreptății!

După cum cei depe fronturile de luptă îndură atîtea suferințe, tot astfel și noi cei dela vatră să primim toate greutățile care însoțesc războiul, fără cîrtiri și fără supărări.

Cei depe front își varsă sîngele. Cei dela vatră să-și dea munca lor neostenită și dragostea lor întreagă în felul în care fiecăruia îi va fi cerut.

Piinea să nu pară deci nimănui prea mică sau prea amestecată, ordinele autorităților să nu pară prea aspre sau prea grele, alimentele să nu pară prea scumpe sau prea puține, impozitele să nu pară prea mari sau prea multe, îndatoririle ce ni se cer să nu pară nimănui prea apăsătoare, bombardamentele vrăjmașe să nu pară prea înspăimîntătoare, jertfele ce se vor cere să nu pară nimănui prea mari.

Căci iubiții mei fii sufleteşti, chiar un lucru mic de ar avea cineva de făcut şi tot trebue oarecare suferință, oarecare jertfă.

Se coase un nasture şi se consumă ață, timp, stăruință; dar mai întotdeauna cel ce coasă, primește şi o impunsătură de ac. Dar cînd e vorba de refăcut o țară şi mai vîrtos de refăcut credința creştină în milioane de oameni? Ce jertfă va fi prea mare? Şi ar fi cu putință oare fără jertfe sau fără suferințe?

Nici să cugetăm aşa ceva! Ci, toți să fim gata a jertfi nu numai timpul, munca, avutul, dar chiar viața noastră pentru a ne putea număra printre luptătorii crucii, printre ostaşii lui Dumnezeu.

IUBIT CLER DREPT CREDINCIOS!

In războiul, în care din mila lui Dumnezeu ne aflăm, Biserica îşi are, ca întotdeauna, rolul ei covîrşitor. Pe amîndouă fronturile, pe care se duce lupta — la hotarele țării sau la vatră — Biserica trebuie să-şi împlinească acest sfînt rol prin străduința, tără odihnire şi pînă la jertfă, a Prea Cucerniciilor Voastre.

Deci, la hotare, în luptele încleştate ce se dau pentru biruința Crucii, pentru desrobirea fraților şi a brazdei strămoşeşti, voi țineți mereu aprinsă în sufletele luptătorilor candela nădejdii în desăvîrşita biruință a dreptății lui Dumnezeu! Aflinduvă pururea „cu Crucea-n fruntea" armatelor, înflăcărați pe toți cu pilda voastră de curaj, de avînt şi de credință, fiind în acelaş timp părintele la care tot luptătorul să-şi găsească înțelegerea şi mîngîierea!

Puneți în lucrare tot harul preoției voastre, prefăcîndu-vă prin el, în stîlpi de foc care să lumineze tuturor! Învățați pe luptători ca despreţuind moartea cu tot singele rece, să se avînte împotriva dușmanului de lege şi de neam şi, sub steagul Crucii, să ducă peste tot pacea Evangheliei Domnului Hristos!

Arătați-le că cei ce îşi vor da astfel viața, vor fi nu numai eroi naționali, dar şi eroii credinței celei adevărate, şi că prin aceasta păcatele lor vor fi iertate de bunul Dumnezeu şi sufletele lor aşezate în împărăția cea plină de lumină neînserată!

Dar, cuvîntul meu se îndreaptă tot cu atita stăruință, şi către cei ce sunteți pe frontul dela vatră.

Cinstiți Părinți, vă îndemn cu Apostolul Neamurilor: „Luați seama la turma în care Duhul Sfînt v-a aşezat!" Nu părăsiți din ochi nici o clipă turma ce vi s'a încredințat spre păstorire, căci să ştiți că în orice clipă pot intra întrinsa „lupii răpitori".

Voi sunteți ofițerii armatei dela vatră. Fiți pururea în mijlocul ei! Nu încetați a învăța, a întări, a mîngîia, a pildui lupta! Țineți

bisericile deschise şi chemaţi poporul la rugăciune pentruca, pe aripi nevăzute, să trimiteţi armatei dela hotare întărire sfîntă! Puneţi la inima poporului în tot mai mare lumină încredinţarea că „cu noi este Dumnezeu!“ Amintiţi-i tot mai des „că de n'ar păzi Domnul cetatea, în zadar se ostenesc cei ce păzesc“ şi că „ajutorul nostru cel mare e la Domnul, Cel ce a făcut cerul şi pămîntul“, că prin acest ajutor orice necaz se uşurează, orice întristare se mîngîe, orice temere se împrăştie, căci „Domnul este ajutorul meu, de cine mă voi teme; Domnul este păzitorul vieţii mele, de cine mă voi înfricoşa“.

Ingrijiţi mai de aproape ca pînă acum de toate familiile celor mobilizaţi şi faceţi aşa fel ca să nu ducă lipsă soţiile şi copiii lor! Alcătuiţi cete de ajutorarea acestor familii, cete care să le muncească ogoarele şi să le strîngă roadele! Faceţi să circule tot mai nempiedecat şi tot mai regulat ajutorul celor mai cu stare către cei mai lipsiţi! Ştergeţi „toată lacrima dela toată faţa“, descreţiţi frunţile şi mîngîiaţi inimile cele întristate sau prea îngrijorate!

Indemnaţi poporul la linişte, la ascultare şi la muncă! Cultivaţi încrederea în strălucita victorie a armatelor aliate şi ţineţi aprinsă flacăra iubirii de Patrie!

Urmăriţi şi descoperiţi pe vrăşmaşii Ţării, care umblă în ascuns să strecoare ştiri mincinoase, producătoare de îngrijorări şi chiar de turburări sufleteşti!

Conducînd sufleteşte armata dela fronturi sau pe cea dela vatră, dovediţi-vă preoţii lui Hristos, cari mîngîe, ceartă, îndeamnă, sfinţesc şi care — oriunde s-ar afla — aduc lumină, destindere, curaj, încredere.

Conducînd sufleteşte pe poporul romînesc în războiul cel sfînt al desrobirii fraţilor şi a credinţei, voi veţi putea să vă socotiţi pururea liturghisind Domnului, şi astfel binemeritînd răsplata „slugii bune şi credincioase“ ceeace eu v-o doresc tuturor.

IUBIŢII MEI FII SUFLETEŞTI:
CLER ŞI NOROD BINECREDINCIOS!

In fruntea războaelor celor drepte stă însuşi Dumnezeu. Nu vă temeţi dar de altă ceva decît de păcat şi, spuneţi duşmanilor, prin armele, prin răbdarea, prin munca şi prin credinţa voastră: „Murim mai bine în luptă cu gloria străbună, decît să fim sclavi iarăşi în vechiu-ne pămînt“; spuneţi-le şi arătaţi-le că „pentru cel ce ne iubeşte, tot ce avem noi dăm cu drag, dar cînd neamul ni-l huleşte şi duşman ne vine-n prag, mii de oşti cu el s-aducă, noi suntem romîni destui, cînd de piept cu noi s-apucă aibă-l ceru-n mila lui“; spuneţi-le că „dreptatea nu poate zace-n lanţuri“, că nu s'a văzut încă „cel drept părăsit de Dumnezeu sau copiii lui cerşind pîinea“ că noi „ne-apărăm sărăcia şi nevoile şi neamul“, dar că din pămîntul strămoşesc şi din credinţa creştinească, noi nu dăm nimica.

Imbărbătați-vă în luptă și întăriți-vă în suferință, și fiți siguri că foarte curînd vom sărbători într'o țară mărită, întărită și înfrumusetată biruința cea mare. Recunoscători bunului Dumnezeu, „Care ne-a fost din veci părinte și stăpîn", să-l rugăm pentru sănătatea Führerului Adolf Hitler și a glorioasei sale armate, pentru sănătatea Conducătorului Țării Generalul ANTONESCU, suflet călit în suferință și întărit în credința cea curată și pentru sănătatea și fericita domnie a Majestății Sale Regelui Mihai I.

Eu binecuvîntez lupta voastră, suferința, munca și răbdarea voastră a tuturora. Eu îngenunchez ziua și noaptea și mă rog Stăpînului celui din ceruri, *să vă întărească brațul, să vă lumineze mintea, să vă sporească nădejdea și puterea de răbdare*, să vă împuțineze suferințele, *să vă țină întreagă sănătatea trupească și sufletească și să vă înmulțească puterea.* Voi fiți vrednici de chemarea unică ce aveți de a vă dovedi adevăratii și singurii stăpînitori ai meleagurilor pe care ne-a găsit istoria, pentrucă aici ne-a așezat Dumnezeu.

Și cu toții, cu pace și cu smerenie plecînd genunchile noastre, să ne rugăm Domnului zicînd:

Doamne Isuse Hristoase — Fiul lui Dumnezeu celui viu și Mîntuitorul sufletelor noastre, primește „în sfîntul și cel mai presus de ceruri și înțelegătorul tău jertfelnic" truda noastră, suferința, credința și lupta noastră, pe care noi le așezăm smeriți la picioarele tale ca pe o neînsemnată jertfă.

Izbăvește Doamne, Țara aceasta, întru care se proslăvește numele Tău, izbăvește Doamne de foc, de sabie și de venirea asupră-i a altor neamuri.

Întărește Doamne cu puterea Ta pe prea înălțatul nostru Rege Mihai I, pe Conducătorul Statului și a armatelor luptătoare și pe viteții noștri aliați, pe care i-ai ales să facă dreptate între popoare. Umbrește-i Doamne cu harul tău la zi de război și întărește virtutea lor.

Pomenește Doamne, sfînta ta sobornicească și apostolească Biserică, cea dela margeni pînă la margenile lumii, pe care ai răscumpărat-o cu scump sîngele Tău și curățește sfintele tale altare de pîngărirea ce li s'a făcut de către cei fără de lege.

Mîntuește Doamne Poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta, biruință binecredincioșilor asupra celor protivnici dăruiește și cu Crucea Ta păzește pe poporul Tău. Amin.

NICODIM
Patriarhul României

O, Nistrule, bătrâne scump...

Domol, încovoiat de veacuri,
Acelaș, plin de viață și de dor,
În murmur lin, sfătos prin vaduri,
Dezmerzi duios un scump ogor,

În dragostea plină de frate,
Din clipa 'n tresăriri de viață,
De printre vremuri depărtate,
Sub cer senin, ca și sub ceață...

Măreț, pe calea veșniciei,
Desprinzi nădejdile 'nfrățirii,
Din apele nemerniciei,
Din revărsarea răzlețirii,

A unui neam, menit de soartă,
Păvăză-n calea de oprire,
La malul tău, ca la o poartă
De trecere, de năvălire...

Dealungul apelor bătrâne,
Din dulcea, mândră Bucovină,
Prin Basarabia cu grîne,
Un neam viteaz, dintr-o tulpină

Daco Romană, de demult,
Clădită-n semn de nemurire,
Pe malul tău, sub al tău scut,
Cetăți și vaduri de-ocrotire:

Hotin, Soroca și Tighina,
Orheiul și Cetatea Albă,
Neșterse urme, ca lumina,
De fapte mari,-n șirag de salbă...

Eterne urme de erol:
De Domni, Boeri, Răzeși destoinici,
Ce-n vremuri de urgii, nevoi,
S-au dovedit oștași războinici...

Sub scutul tău de paznic treaz,
Prin ceața anilor de veghe,
Românul băștinaș, viteaz,
Din Lucia Romană, Veche,

O vatră scumpă a moștenit:
Moldova-Vatra strămoșească,
Din malul tău de Răsărit
În toată Țara Românească!

De peste munți, prin codrii verzi,
Prin lanuri coapte,-ntinse dialuri,
Prin vii bătrâne, prin livezi,
În doine,-n cîntece, în graiuri,

Și-n murmurul de ape vii,
Bătrîne,—scumpul nostru Nistru,-
Tu ne-ai păstrat prin veșnicii,
Și Sufletul și Dorul nostru...

. . . . . .

Dar, azi, pe malurile tale,
S-a abătut o vijelie:
Au amuțit doinele-n jale
Și dorul în nemernicie...

Hainii — hoardele barbare —
Pământul ne-au furat, avutul...
E jale mare la hotare...
Tu plîngi, bătrîne... plînge Prutul

Moldova-i ruptă, sfîrtecată...
Moșia — vatra noastră dragă,
Ca-n năvăliri de altă dată,
E încălcată-n jaf și pradă...

În Basarabia mănoasă,
În Bucovina înflorită,
Bătrînii plîng, singuri în casă,
Văzîndu-și vatra părăsită,

Ogorul-brazda-nstreinată,
Credința, Graiul în prigoană
Și în urgia-nverșunată,
Copiii rătăciți de mamă...

. . . . . .

O, Nistrule, bătrîne scump,
Tu multe ai văzut urgii:
Tătari, păgîni și lifte multe,
Dar, astă-zi, cînd — după cum știi -

Amarul nostru de streini
O să-l răzbuni din fundul tău
Peste acești tirani-haini,
Ce n-au azi nici un Dumnezeu?

Și cînd ne vom întoarce acasă,
La vetrele noastre străbune,
Să-ți spunem dorul, cum ne-apasă,
Și doina iarăși să răsune

Prin lanuri, codri, poeni, prin văi,
In vers de fluer ciobănesc,
Şi-n coruri de voinici flăcăi
Să cinte Dorul Romînesc?!...

Să ne rămînă, ca-n poveste,
Cum: „Pe pămîntul nostru drag,
Sărmane mame şi neveste
Cu tine-au plins un dor pribeag...

. . . . . .

O Ţară-avem; Un nume-aveni;
Romini am fost; Romini suntem
Puhoaie au trecut de neamuri,
Dar, noi, ca stincile, prin vea/

Stăpini am fost-şi o să fim:
Pe vatra noastră strămoşească,
Pe-ogorul nostru, ce-l iubim,
In Ţara noastră Romînească!...

Un Nume-avem: Romîn-Creştin;
Moldova-i trup, carne şi oasă
Dintr-un popor Daco-Latin:
E Rominia glorioasă!...

. . . . . .

In murmurul de ape vii,
Bătrîne, — Scumpul nostru Nist
Tu ne-ai păstrat prin veşnicii
Şi sufletul şi dorul nostru!!...

Preot Zaharia Rusu

Intoarcere la Cămin

Cîntaţi, cîmpii basarabene,
La Nistrul apelor albastre,
Că mă întorc de Sînziene,
La cuibul vechi al casei noastre!

Cîntaţi voi, rîuri şi izvoare,
Că mă întorc din pribegie
La piatra vechilor hotare,
La vatra din copilărie!...

Norocule, ce ceudă-i soarta,
Să rătăceşti pe căi streine,
Iar tu mă aşteptai la poarta
Căsuţei noastre cu gherghine...

Eu te privesc chip drag de mamă,
Icoană sfîntă şi divină:
Cum mă aştepţi în prag cu teamă,
Să mă cuprinzi la piept, Lumină!

Ion Buzdugan